

Betaalbaar wonen en bestaanszekerheid

Prioriteiten PvdA voor meerjarenbegroting 2025 - 2028

De omvang van de investeringsportefeuille en de te verwachten herverdeling van het gemeentefonds leiden bij ongewijzigd beleid tot grote tekorten op onze begroting. Daarom staat de meerjarenbegroting 2025 – 2028 in het teken van financiële ombuigingen. De PvdA begrijpt het belang, zo niet de noodzaak van een gezonde en realistische meerjarenbegroting.

Maar wij vinden dat voorzieningen die te maken hebben met betaalbaar wonen en bestaanszekerheid moeten worden ontzien.¹ Helaas is een aantal voorstellen in de meerjarenbegroting 2025 – 2028 hiermee in strijd. Daarom willen we bij de raadsvergadering van 7 november 2024 de begroting amenderen. Hieronder wordt beargumenteerd waarom de PvdA amendering wenselijk vindt. Tevens doen wij een voorstel voor de financiële dekking. Anders gezegd, waarom is amendering nodig en hoe betalen we het.

In het verlengde van de bespreking in de commissie B&B nodigen we andere partijen van zowel oppositie als coalitie uit om met ons betere voorwaarden te scheppen voor betaalbaar wonen en bestaanszekerheid in Voorschoten, en onze voorstellen te steunen.

1. Waar gaat het om?

Dit zijn de onderdelen in de meerjarenbegroting die de PvdA wil amenderen. De bedragen die met een min beginnen zijn een voorstel van het college tot bezuiniging. Het enige bedrag met een plus betreft een éénmalige uitbreiding van het budget voor minimabeleid.

	2025	2026	2027	2028
Preventieve schuldhulpverlening		-k€ 37	-k€ 37	-k€ 37
Besparen sociaal raadvrouw/armoederegisseur		-k€99	-k€99	-k€99
Korting subsidies preventie jeugd, ouderen, GGZ		-k€200	-k€200	-k€200
Wonen	-k€50	-k€150	-k€150	-k€150
Minimabeleid	+k€50			

Wonen

2. In het akkoord 2022 staat dat meer betaalbare woningen één van drie pijlers van deze collegeperiode is.

‘Voorschoten heeft meer betaalbare woningen voor verschillende doelgroepen’²

¹ Zie ook bijlage, persbericht 2 september 2024

² Coalitieakkoord ‘Voorschoten in verbinding vooruit, blz 2, 2022

3. We zien dat er In deze coalitieperiode weliswaar enige betaalbare woningen³ bijkomen, maar het is minimaal en leidt niet tot vergroting van het aandeel betaalbare woningen voor starters en huishoudens met een laag of middeninkomen in het totale woningbestand.
4. De nieuwe woonvisie van Voorschoten gaat uit van minimaal 65% betaalbare woningen per project. Echter, veel geplande of lopende projecten gaan nog uit van de lagere percentages van de oude woonvisie. Dit geldt bijvoorbeeld voor het grootste project t.w. Starrenburg III dat al zo'n 15 jaar de tekentafel niet heeft verlaten.
5. Er zijn plannen, maar de tijd tussen planvorming en realisatie is veel te groot.
6. Onderzoek van de rekenkamercommissie⁴ constateert dat a) de ambtelijke capaciteit bij de gemeente beperkt is , b) beperkt gebruik wordt gemaakt van instrumenten zoals actief grondbeleid, subsidies en versnellingstafels (waarvoor ook ambtelijke capaciteit nodig is) en c) het niet aannemelijk is dat de gemeente en externe actoren de eigen doelstellingen kunnen realiseren.
7. In de Kadernota 2025 is besloten k€250 voor de komende jaren beschikbaar te stellen om capaciteit voor met name genoemde projecten aan te trekken. Dit betreft o.a. de ontwikkeling Moeder Godskerk, sociale woningbouw Oude Stationslaantje, mogelijke uitbreiding bestaande bouwproject Forescate, woningbouwproject bij nieuwe Fortgensschool en woningbouw aan het Churchillplein.
8. In de meerjarenbegroting 2025 – 2028 wordt voorgesteld dit bedrag te verminderen tot k€200 in 2025 en k€100 in elk van de jaren 2026, 2027 en 2028.
9. In de meerjarenbegroting wordt voorgesteld het project Oude Stationslaantje met 120 huurwoningen 'te temporiseren'.
10. Volgens de PvdA doet de voorgestelde bezuiniging van k€ 50 in 2025 en k€150 in elk van de jaren 2026, 2027 en 2028 ernstig afbreuk aan het kunnen realiseren van meer betaalbare woningen. De afgelopen jaren hebben niet alleen geleerd dat we realistisch moeten zijn bij de planning van bouwprojecten, maar ook dat er voldoende ambtelijke capaciteit moet zijn om initiatieven te stimuleren, een goede partner te zijn van corporaties en ontwikkelaars en te bevorderen dat de periode tussen planvorming en realisatie wordt verkort.
11. Het recente onderzoek naar de bestuurskracht van Voorschoten⁵ onderstreept deze constatering van de PvdA. Over de realisatie van de woonopgave staat op bladzijde 15 een dikke min met de volgende toelichting.

*Capaciteit en kwaliteit ontbreekt voor adequate regievoering. Versnippering van de projectportefeuille in kleine projecten helpt daar niet bij.
 *Onvoldoende stabiliteit in bemensing van teams. Veel personele wisselingen en inhuur belemmert de opbouw van duurzame relaties met partners en kost veel inspanning om kennis over te dragen en voort te bouwen op ideeën en oplossingen. Partners wachten vaak te lang op antwoord

12. Daarom stelt de PvdA voor minder stevig te bezuinigen op de extra beschikbaar gestelde k€250 voor woningbouw en het bedrag voor de jaren 2026 – 2028 niet met k€150 te korten, maar met k€50.

³ Sociale huurwoningen en huur- en koopwoningen in het middensegment.

⁴ Rekenkamercommissie, 2024

⁵ Bestuurskrachtonderzoek Voorschoten, Partners + Pröpfer, najaar 2024, blz 15

13. Dit betekent dat er voor elk van de jaren 2026, 2027 en 2028 dekking moet worden gevonden ten bedrage van k€100. Deze dekking kan worden gevonden door drie maal k€100 uit de bestemmingsreserve volkshuisvesting beschikbaar te stellen. Deze reserve omvat momenteel k€399.⁶
14. De bestemmingsreserve mag door de gemeente Voorschoten ingezet worden voor structurele uitgaven: [Gemeente mag reserves structureel inzetten \(binnenlandsbestuur.nl\)](https://www.binnenlandsbestuur.nl)

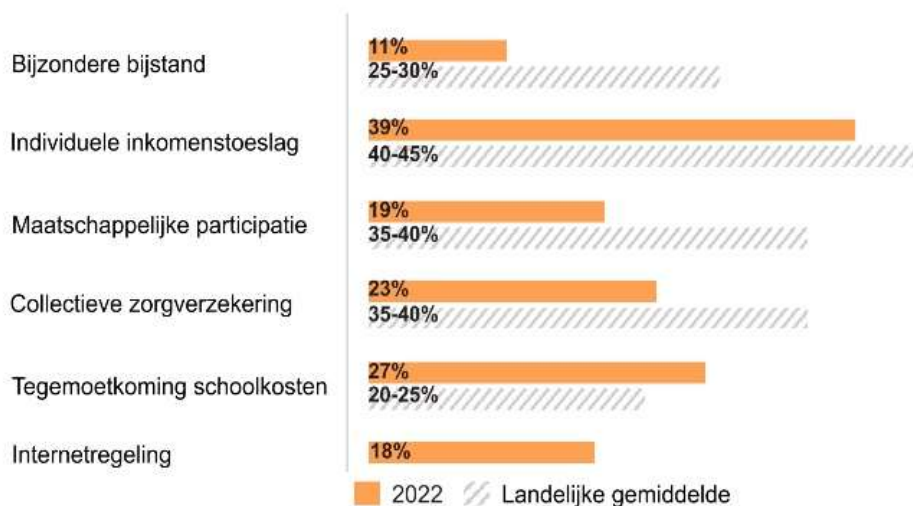
Minimabeleid

15. In het coalitieakkoord uit 2022 lezen we de volgende passage.

Voor die Voorschotenaren die het nodig hebben, is er een vangnet beschikbaar. We behouden daarbij goede sociale voorzieningen. Ook hierbij is preventie van belang ((coalitieakkoord, blz 24).

16. Een recent rapport van de rekenkamercommissie (september 2023) laat zien dat Voorschoten allerlei regelingen kent, maar dat het bereik van de doelgroep waarvoor deze regelingen bedoeld is, kleiner is dan in vergelijkbare gemeentes. Zo is het bereik van de bijzondere bijstand 11 procent van de doelgroep, terwijl dat bij andere gemeenten 25 tot 30% bedraagt.
17. In een rapport van KWIK (in opdracht van de gemeente) lezen we dat dit niet alleen geldt voor de bijzondere bijstand. Bij andere regelingen geldt hetzelfde.

Figuur 3.1 Bereik minimaregelingen 2022⁶

18. Kortom, er is beleid, er zijn regelingen, maar de uitvoering en het bereik van de huishoudens waarvoor het bedoeld is, schieten tekort.

⁶ Tot de bestemmingsreserves behoren de bestemde reserve volkshuisvesting en de bestemde reserve verevening sociale woningbouw. In ons voorstel gaat het om de eerste genoemde reserve.

19. In september 2024 heeft de gemeenteraad in meerderheid⁷ ingestemd met een nieuw minimabeleid met als motto 'Iedereen telt mee'. De intenties zijn goed want we lezen: 'Niet iedereen is echter altijd in staat in zijn of haar levensonderhoud te voorzien. Inwoners die er niet op eigen kracht in slagen, geeft de gemeente ondersteuning'. Ook wordt terecht vastgesteld dat bestaanszekerheid een grondwettelijk recht is voor alle Nederlands ingezetenen en betrekking heeft op een toereikende levensstandaard.
20. Echter, we weten dat in Voorschoten teveel huishoudens niet worden bereikt. En als we meer huishoudens waarvoor deze regelingen bedoeld zijn, willen bereiken, dan zal dat extra kosten met mee brengen. In de eerste plaats is, om het bereik te vergroten, extra capaciteit noodzakelijk. En in de tweede plaats zal extra bereik leiden tot een grotere vraag naar financiële steun.
21. Maar in de recente nota minimabeleid wordt verondersteld dat bij invoering van het nieuwe beleid de uitgaven rond hetzelfde budget zullen blijven. Het college schrijft: 'omdat het uitgangspunt budgettair neutraal is, eenzelfde budget wordt verdeeld over meer inwoners/huishoudens. Per saldo kan dit in individuele situaties mogelijk tot een achteruitgang leiden' (blz 30). De laatste zin is pijnlijk om te lezen, maar wel realistisch met deze voorstellen.
22. Die achteruitgang dreigt sowieso vanwege kostenstijgingen t.g.v. indexering en een verruiming van de doelgroep ten gevolge van een juridische uitspraak⁸. Een financieel gevolg van k€20 tot k€25 hiervan is goed mogelijk.
23. In 2023 is voor het minimabeleid k€425 uitgegeven naast de kwijtschelding gemeentelijke heffingen (k€280), Stichting Leergeld (k€67.000) en de gemeentepolis (k€58). Voor 2024 is k€405 begroot.
- 23 In de nota minimabeleid ('Iedereen telt mee') wordt uitgegaan van een budget van €408.500 (exclusief het budget voor de gemeentepolis, de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, stichting leergeld). Aangenomen mag worden dat dit bedrag qua bestedingsdoel overeenkomt met het bedrag van k€425 hierboven onder punt 22.
- 24 Naar onze mening is het vertrekpunt van het college dat uitgegaan mag worden van een budget neutrale ontwikkeling niet realistisch. Ten dele wordt dit gecorrigeerd door de éénmalige ophoging van het budget met k€50 in 2025, maar dit is onvoldoende zoals hierboven is betoogd. Daarenboven is het niet structureel.
- 25 De PvdA stelt voor om voor de jaren 2025 – 2028 het budget voor minimabeleid (exclusief gemeentepolis, Stichting Leergeld, kwijtschelding gemeentelijke belastingen) jaarlijks met k€ 75 te verhogen. Dit betekent in vergelijking met de begroting een toename van k€25 in 2025 en telkenjare k€75 in de jaren 2026 – 2028.
- 26 Dekking vindt plaats uit de extra BUIG-middelen zoals opgenomen in de Nota van Wijzigingen. Dit leidt tot een daling van het begrotingssaldo met k€ 25 in 2025 en telkenjare k€75 in de jaren 2026, 2027 en 2028.

Preventieve schuldhulpverlening, armoederegisseur/sociaal raadvrouw en korting subsidies

⁷ PvdA, GroenLinks en SP stemden tegen.

⁸ Nota Iedereen telt mee blz 22

27 Nogmaals het coalitieakkoord 2022.

Voor die Voorschotenaren die het nodig hebben, is er een vangnet beschikbaar. We behouden daarbij goede sociale voorzieningen. Ook hierbij is preventie van belang ((coalitieakkoord, blz 24).
--

- 28 Er is dus een vangnet en preventie is belangrijk. Twee uitgangspunten die de PvdA aanspreken. Maar de meerjarenbegroting bevat ombuigingen die hiermee in strijd zijn.
- 29 Op preventieve schuldhulpverlening wordt k€ 37 bezuinigd en er wordt k€ 99 bespaard op de sociale raadvrouw/armoederegisseur. Daarenboven is er een korting van k€ 200 op subsidies op preventie op het gebied van zowel jeugd, ouderen als de GGZ⁹. Al deze bezuinigingen gelden vanaf het begrotingsjaar 2026.
- 30 De onderbouwing van de bezuiniging schuldhulpverlening ontbreekt. Volstaan wordt met de opmerking op bladzijde 39 dat in 2025 het beleid rond schuldhulpverlening wordt geactualiseerd en aangescherpt. De betekenis van het woord aanscherping blijft in nevelen gehuld.
- 31 Iets vergelijkbaars geldt voor de functie sociaal raadvrouw en armoederegisseur. Volstaan wordt met de klinische opmerking: “De uitbreiding van de uren van de sociaal raadvrouw en armoederegisseur wordt teruggedraaid”. Voordeel gemeentelijke begroting k€99. Over de gevolgen voor een kwetsbare groep wordt niets gezegd.
- 32 Ten slotte, de korting van k€ 200 op subsidies gericht op preventie. Ook hier is niet duidelijk wat dit inhoudt en wat dit betekent.
- 33 Drie bezuinigingen die veel vragen oproepen. De PvdA is bereid om de voorgestelde korting van k€ 200 op subsidies vooralsnog voor kennis aan te nemen er vanuit gaande dat de raad in 2025 een nader voorstel met toelichting ontvangt waaruit blijkt dat dit verantwoord is. Als dat niet het geval is, zullen wij hier zeker op terug komen. Echter, de nu al ingeboekte bezuiniging vanaf 2026 op schuldhulpverlening en sociaal raadvrouw/armoederegisseur is voor de PvdA niet acceptabel. Volgens ons is juist nog een wereld te winnen om de groepen waar het hierom gaat een steuntje in de rug te geven.
- 34 Financiële dekking hiervan (jaarlijks k€136¹⁰) geschiedt vanuit de egalisatiereserve sociaal domein.

⁹ Meerjarenbegroting 2025 – 2028, blz 112

¹⁰ Schuldhulpverlening k€37, armoederegisseur/sociaal raadvrouw k€99